Sosiaali- ja terveysministeriö

Direktiiviehdotus: Eurooppalainen vammaiskortti ja vammaisen henkilön pysäköintilupa

Tea Hoffrén
Tuomas Leppo
8.11.2023

Direktiiviehdotuksen lähtökohdat

- Eurooppalaisen vammaiskortin kehittäminen on yksi seitsemästä EU:n vammaisstrategian 2021-2030 mukaisesta lippulaivahankkeesta
- Suomi on ollut vammaiskortin pilottimaana ja aktiivisesti ennakkovaikuttanut aloitteen sisältöön sekä kannattanut kortin laajentamista kaikkiin jäsenmaihin
- Komissio antoi direktiiviehdotuksen 6.9.2023
- Komissio ehdottaa eurooppalaisen vammaiskortin käyttöönottoa ja vammaisille henkilöille tarkoitetun eurooppalaisen pysäköintiluvan vahvistamista kaikissa jäsenmaissa
- Ehdotuksen tavoite on helpottaa vammaisten henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen varmistamalla, että he voivat yhdenvertaisesti nauttia erityisehdoista, positiivisesta erityiskohtelusta ja pysäköintioikeuksista vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa

Direktiiviehdotuksen keskeinen sisältö: Eurooppalainen vammaiskortti ja vammaisen henkilön pysäköintilupa

- Eurooppalainen vammaiskortti olisi tunnustettu todiste vammaisuudesta kaikkialla EU:ssa, ja sillä saisi yhtäläiset erityisehdot ja -kohtelun tietyissä julkisissa ja yksityisissä palveluissa, järjestelyissä ja toiminnoissa
- Lisäksi direktiivissä ehdotetaan yhtenäistä eurooppalaista vammaisen henkilön pysäköintilupaa, jolla saisi yhtäläiset pysäköintioikeudet
  - nykyisin pysäköintilupa perustuu suositukseen ja sitä toimeenpannaan eri tavoin eri EU-maissa
- Vammaiskortin ja pysäköintiluvan käyttö toisessa jäsenmaassa olisi rajattu lyhytaikaiseen vierailuun tai oleskeluun

Soveltamisala

- Direktiiviä sovellettaisiin lähtökohtaisesti tilanteisiin, joissa yksityiset toimijat tai viranomaiset kansallisesti tarjoavat vammaisille henkilöille erityisehtoja tai erityiskohtelua tiettyjen palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen osalta
  - esimerkiksi liikenne- ja kulttuuripalvelut
  - erityiskohtelu voisi olla esimeriksi alennus, ilmainen sisäänpääsy tai avustajan maksuton pääsy liikennevälineeseen
- Direktiiviä ei sovellettaisi sosiaaliturvaan

Vammaiskortin ja pysäköintiluvan käyttö

- Direktiivi ei vaikuttaisi kansalliseen tai toimijakohtaiseen toimivaltaan myöntää tai vaatia erityiskohtelua vammaisille henkilöille ja heitä saattaville tai avustaville henkilöille
- Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vammaiskortin ja pysäköintiluvan haltijoiden matkustaessa toiseen jäsenvaltioon heillä on yhtäläiset edellytykset kuin kyseisen maan vammaisilla henkilöillä soveltamisalan mukaiseen erityiskohteluun
- Direktiivi jättäisi kansallisesti määriteltäväksi ne kriteerit, joiden perusteella vammaiskortti ja pysäköintilupa myönnettäisiinn

Valtioneuvoston kanta

- Valtioneuvosto kannattaa aloitetta
- Soveltamisalaa on tarkoituksenmukaista tarkentaa
- Ehdotuksen tulee huomioida kansalliset erityispiireteet ja järjestelmät
- A-symbolin (todentaa avustajan tarpeen) käyttöönotto yhtenäisesti helpottaisi kortin toimeenpanoa ja käyttöä muissa maissa sekä lieventäisi huolta väärinkäytöstä
- Toimeenpanoon liittyvät yksityiskohdat on syytä jättää kansallisesti määriteltäväksi
- Erityiskohtelun tulee jäädä kansallisesti tai toimijakohtaisesti määriteltäväksi
- Kansalliseen täytäntöönpanoon varattava riittävä aika

Valmistelu EU:ssa

- Käsittely neuvoston sosiaalityöryhmässä käynnissä, tavoitteena yhteisymmärrys jo 10.11. kokouksessa
- Tavoitteena neuvoston yleisnäkemyksen hyväksyminen työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden TSTK-neuvostossa 27.-28.11.
- Käsittely Euroopan parlamentissa alkanut, käsittelystä vastaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta (EMPL)

Kiitos!

Sosiaali- ja terveysministeriö